

Geschiedenis van de gitaar

We gaan eens in op de geschiedenis van de instrumenten die doorgaans in de country muziek worden gebruikt. We beginnen met het instrument waar geen artiest of band buiten kan: de gitaar!

De eerste gitaarachtige instrumenten vinden we terug bij de Sumeriërs, ca. 3500 v. Chr. Onder de naam 'Kinnor', een lier (harpachtig instrument) met 7 tot 11 snaren. De oudst getekende afbeelding van een soort gitaar treft men aan op de overblijfselen van een stadspoort uit de tijd van de Hethieten (1300 v. Chr.) in centraal Turkije. Dit instrument heeft al de voor de gitaar zo kenmerkende gebogen zijranden. In het Sanskriet (oud-Indische taal) betekent tār: snaar (zoals nu nog sitār, dotār en panchtār in centraal - Azië en India).

De Grieken hebben in die tijd een 4-snarig instrument, de Kithara (mogelijk afgeleid van Cartār). Het is dus waarschijnlijk dat de gitaar haar naam hieraan heeft ontleend. Door de veelheid van snaarinstrumenten in die tijd is het een kwestie van interpretatie of je een bepaald instrument als voorloper van de gitaar wilt zien.

In de 12e eeuw vinden we in Europa afbeeldingen van gitaarachtigen.

Op de portaal van de kathedraal in Santiago de Compostela in Spanje is een luit en een gitaar te zien. In de 15e eeuw staat de gitaar in Spanje in hoog aanzien.

De zogeheten Vihuela is een typisch hof-instrument en er wordt kwalitatief al zeer hoogstaande muziek voor geschreven.

Gitaren behoren tot de grote groep instrumenten die chordofonen genoemd worden. Men brengt ze tot klinken door snaren in trilling te brengen. Als voorloper van alle chordofonen wordt de muziekboog beschouwd, die via een snaar op de meest eenvoudige manier klanken voortbrengt. De beperkte muzikale mogelijkheden van de boog werden uitgebreid door het toevoegen van snaren van verschillende lengten, waardoor verschillende toonhoogten verkregen werden.

De Grieken hadden twee soorten lieren, de lyra en de kithara. De kithara geldt als oorsprong van het moderne woord gitaar. Chordofonen werden door heel Europa verspreid door de Romeinen die de kithara en pandura bespeelden. De Moorse invasie bracht in de 8e eeuw een aantal luitachtige instrumenten naar Spanje onder andere de ud, rebab en quitara. In de vier daaropvolgende eeuwen werden chordofonen met halzen in heel Europa populair. Ze werden in vele soorten en maten gebouwd.

De eerste echte gitaren komen we tegen in de vroege renaissance. Ze konden zich van de andere snaarinstrumenten uit die

periode en van hun voorgangers onderscheiden door hun 8-vormige klankkast. Sindsdien is de gitaar groter geworden, de klankkast werd breder en de 8-vorm duidelijker. Ook werden er veranderingen aangebracht in het aantal snaren en de stemming.

Tot de huidige generatie gitaren behoren de moderne klassieke gitaar, de flamencogitaar, de folkgitaar en de elektrische gitaar. Tot in het midden van de 19e eeuw werd er geen onderscheid gemaakt tussen een klassieke gitaar en een flamencogitaar. Beide vormen zijn voortgekomen uit de Spaanse gitaren uit het begin van de 19e eeuw. De Amerikaanse folkgitaar dook pas op rond 1900. Ook deze kwam voort uit oudere vormen, zoals de met darm bespannen gitaren, die emigranten uit Europa hadden meegenomen, en de gitaren uit Mexico waar het instrument met de verovering door de Spanjaarden in de 16e eeuw zijn intrede deed.

De folkgitaar was weer de voorloper van de elektrische gitaar: de eerste akoestische elektrische gitaar uit de twintiger en dertiger jaren waren, op het element na, vrijwel gelijk aan de folkgitaren uit die tijd. De massieve elektrische gitaren, die na de Tweede Wereldoorlog verschenen, verschilden zoveel van de andere gitaren dat men zich ging afvragen of ze wel tot de gitaren gerekend konden worden. Hoewel massieve gitaren anders klinken en geheel afhankelijk zijn van de elektronische versterking van de snaren, staan ze toch dicht bij de akoestische gitaren.

De staalsnarige gitaren

Alle staalsnarige gitaren hebben een Amerikaanse oorsprong, en kwamen aan het eind van de 19e eeuw en het begin van de 20e eeuw tot ontwikkeling. In staalsnarige gitaren maken we onderscheid tussen archetop (gitaar met gewelfd bovenblad) en flattop (gitaar met een vlak bovenblad). Orville Gibson (1856-1918) heeft de belangrijkste bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de archetop. In zijn vrijetijd verbeterde hij gitaren en mandolines door een aantal vioolkenmerken te gebruiken. Met de invoering van een uitgesneden bovenblad en achterblad begon de ontwikkeling van de archetop. In plaats van zijde of darm snaren gebruikte hij staalsnaren. In 1894 begon hij zijn eenmanszaak en in 1902 vestigde hij zich in Kalamazoo. Er werden nieuwe ontwerpen gemaakt met schuin aflopende halzen, hoge kammen en snaarhouders in de vorm van een trapezium. In 1924 ontwikkelde Gibson de L-5 waar ook f-gaten (van een viool) werden gebruikt en voor zover bekend het eerste element. De archetop werd geweldig populair maar tijdens 1941-1945 werden gitaarfabrieken gebruikt voor oorlogsindustrie. Dit zorgde er voor

dat na de oorlog de populariteit enorm was gedaald.

De flattop ontwikkelde zich onafhankelijk van de akoestische gitaar. De oorsprong van dit type gitaar ligt bij een andere Amerikaanse fabrikant Martin. De geschiedenis van deze firma omspannt de hele ontwikkelingsperiode van de Amerikaanse akoestische gitaar. De oprichter C.F. Martin ontwikkelde het X-vormige patroon van zangbalkjes welke tegenwoordig als standaard wordt gebruikt. De eerste staalsnarige modellen van Martin werden in opdracht gemaakt en pas in 1922 werd een standaardmodel in productie genomen. Het overgaan van darmsnaren naar staalsnaren bracht geen zichtbare veranderingen met zich mee.

Aan de binnenkant was tegen het bovenblad een zwaarder systeem van zangbalkjes aangebracht en ook was het aantal balkjes toegenomen. De reputatie en de vraag naar de instrumenten van Gibson als die van Martin vroegen om een andere productiemethode. Beide firma's werden van kleine ateliers grote gitaarfabrieken. De vraag steeg met name omdat muziekstromingen deze staalsnarige gitaren wilden gebruiken zoals; blues-, folk-, blues- en countrymuziek. Door het succes van beide bedrijven werden anderen ook op de gedachte gebracht gitaren te gaan produceren. Zo ontstonden o.a. Washburn, Harmony, Stella, Guild en Ovation.

Het Japanse bedrijf Yamaha werd een geduchte concurrent. Zowel Martin als Gibson wilde hun naam niet geven aan goedkope gitaren en kochten buitenlandse fabrieken om dit marktsegment wel te kunnen bedienen. Martin kocht de Levin-fabriek in Zweden op en Gibson liet onder de naam Epiphone in Japan gitaren bouwen.

Naast de archetop en de flattop ontstonden er twee andere varianten;

1. Dobro- of resonatorgitaar.

Het doel van de resonatorgitaar was een sterker volume te verkrijgen. Bij de resonatorgitaar lopen de snaren over een kam die gedragen wordt door een aluminium 'spin' en die de trillingen overbrengt op een dunne resonator van aluminiumdraad binnen in de klankkast.

2. Twaalfsnarige gitaar

Deze werd vanuit Mexico naar Noord-Amerika gebracht. Bijna alle twaalfsnarige gitaren hebben vlakke bovenbladen. Door de twaalf snaren krijgt de gitaar een zeer volle klank maar is daardoor wel moeilijker te bespelen. Ook de grotere snaarspanning vraagt om een stevigere constructie. Het instrument werd door sommige musici bespeeld maar kreeg nooit een grote populariteit.

Geschiedenis van de piano

Nu is de piano geen vaak voorkomend instrument in de country muziek, in tegenstelling tot het keyboard. De laatste is echter een afstammeling van de piano en het orgel.

Voor de basisprincipes van de piano moeten we ver terug in de tijd. De Neanderthalers begonnen met het maken van muziek door middel van een boog met een snaar. Via dit eenvoudige instrument werd de ontwikkeling in gang gezet en maakte men een cither. Over een lange tijdspanne volgde een monochord, een polycord, clavichord, spinet, virginaal en uiteindelijk het klavecimbel.

De grondlegger van de piano wordt toegedicht aan de Italiaanse hofklavecimbelbouwer Bartolomeo Cristofori. Hoewel de precieze datum van de introductie van zijn 'Gravicembalo col piano e forte' (klavecimbel met zacht en hard) niet vast staat, was dit rond 1700. Cristofori ontwierp een nieuw soort mechaniek waarbij de snaren niet langer door een plectrum geplukt werden, maar door hamertjes werden aangeslagen. Tevens kreeg het instrument een rondere klank en een geheel nieuwe dimensie: dynamiek.

Bij het klavecimbel was aanslagveelgigheid, en dus de mogelijkheid om accenten en gradaties in volume te geven, niet mogelijk. De piano-forte bood de bespelers een geheel nieuwe uitdaging. Niet langer maakte voornamelijk vingervlugheid deel uit van het spel, maar ook expressie en klankkleur werden een belangrijk onderdeel.

Om tot de hedendaagse piano te komen werden er tal van nieuwe ideeën en technieken gebruikt. Zo werden er om het instrument meer volume te geven dickere snaren gebruikt. Tevens werden de hamerkoppen groter, de repetitie van het mechaniek werd beter, de toetsomvang werd uitgebreid en de constructie werd steviger. In 1867 introduceerde Steinway & Sons op een tentoonstelling in Parijs een nieuw type vleugel, waarmee het een medaille won.

Deze vleugel was o.a. kruisnavig en had een gietijzeren frame. Als snel bouwde veel fabrikanten dit principe na en daarmee was een nieuwe standaard gezet. De ontwikkeling van de piano was hier echter nog lang niet afgelopen. Tal van variaties werden er bedacht zoals bijvoorbeeld pianonola's, giraffepiano's en pyramide piano's. Zelfs de afgelopen jaren zijn er tal van nieuwe ontwikkelingen geweest, zoals

een plexiglas vleugel, een zangbodem van kristalglas en een moderne versie van de pianola; de zgn. pianodisk / disklavier. Eind jaren '90 ontstond er een nieuwe generatie piano's; de Silent-piano's. Hoewel de piano-industrie een traditionele industrie lijkt, zijn er toch veel nieuwe ontwikkelingen.

De digitale piano.

Een digitale piano is een imitatie van een normale (akoestische) piano, waarbij de klank door middel van een versterker en speakers wordt weergegeven. Werd voorheen de klank via analoge geluidsgolven (elektrische piano) nagebootst, tegenwoordig wordt dit via een digitale techniek verkregen. Deze digitale techniek wordt 'sampling' genoemd. Bij het samplen wordt de klank van een akoestisch instrument opgenomen en omgezet in digitale informatie. Door deze digitale techniek blijven vele details bewaard, waardoor de klank natuurgetrouw klinkt. Een digitale piano is een imitatie van een normale (akoestische) piano, waarbij de klank door middel van een versterker en speakers wordt weergegeven. Werd voorheen de klank via analoge geluidsgolven (elektrische piano) nagebootst, tegenwoordig wordt dit via een digitale techniek verkregen. Deze digitale techniek wordt 'sampling' genoemd. Bij het samplen wordt de klank van een akoestisch instrument opgenomen en omgezet in digitale informatie. Door deze digitale techniek blijven vele details bewaard, waardoor de klank natuurgetrouw klinkt.

Door de andere klankopwekking blijven er altijd verschillen tussen een digitale piano en een akoestische piano bestaan. Er zijn te veel akoestische elementen die niet digitaal te vangen zijn. Dit is te vergelijken met een CD-opname van een orkest. Hoe goed de opname en afspeelapparatuur ook zijn, het bereikt nooit dezelfde dimensie en kwaliteit als een 'live'concert. Deze verschillen zijn er ook tussen een akoestische of digitale piano. De één vervangt niet de ander, ieder instrument biedt zijn eigen mogelijkheden.

Keyboard & Orgel

Na de geschiedenis van de piano komen we rond 1935 terecht bij een nieuwe ontwikkeling op het gebied van muziekinstrumenten. Het orgelmerk Hammond introduceert rond 1935 het eerste 'toonwielorgel'. Dit orgel was bedoeld als een elektronisch nabootsing van het kerkorgel. Tegenwoordig wordt deze specifieke sound als een aparte klank aangeduid en zelfs gekopieerd. Rond 1970 verschenen de eerste elektronische orgels met een ritmebox en een éénvinger-systeem. Bekende fabrikanten waren toen o.a. Yamaha, Riha en Eminent. Het orgel werd zeer

Dit inspireerde de fabrikanten tot het ontwikkelen van een handzaam 'keyboard'. Rond 1980 kwamen de keyboards opzetten en in 10 jaar tijd verdrong het keyboard het elektronische orgel.

De ontwikkeling stond niet stil, want ook nu ontwikkelden fabrikanten steeds betere technieken om klanken zo realistisch mogelijk te maken. Uiteindelijk resulteerde dit in de zgn. 'sample techniek' waarbij een geluidsfragment van een akoestisch instrument wordt gebruikt. In het begin waren alleen topmodellen van deze hoogstaande techniek voorzien, maar vandaag de dag is bijna ieder instrument voorzien van deze techniek. Wel bestaan er veel kwaliteitsverschillen in deze samples.

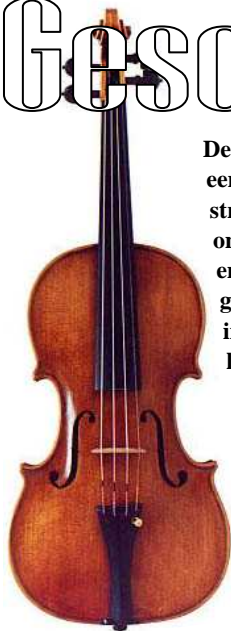
Het woord keyboard betekent eigenlijk niets anders dan 'toetsenbord'. Eigenlijk zou je verwachten dat deze term voor een groep elektronische toetsinstrumenten staat, maar met de term 'keyboard' bedoelen we veelal een specifiek instrument. Door deze verwarrende term worden het keyboard of de synthesizer (of een ander elektronisch toetsinstrument) vaak door elkaar gehaald.

Er bestaan verschillende soorten elektronische

keyboard's zoals synthesizers, workstations, masterkeyboards en samplers. Tegenwoordig overlappen de mogelijkheden van de verschillende instrumenten elkaar en wordt het onderscheid steeds moeilijker te maken.

Geschiedenis van de viool

De viool, of “fiddle” is een veel gebruikt instrument in de traditionele country muziek en in met name Bluegrass onmisbaar. Dit instrument kent een lange geschiedenis.

Ieder instrument waarbij het geluid wordt voortgebracht door snaren te laten trillen, is een chordofoon. De vier leden van de strijkersfamilie zijn; de

viool, de altviool, de cello en de contrabas. De prachtige toon en de mogelijkheid om een breed scala aan klankkleuren tot uitdrukking te brengen, zijn de belangrijkste eigenschappen voor de populariteit van de strijkinstrumenten.

De strijkers vormen dan ook in de moderne symfonieorkesten tot de belangrijkste kern. Het eenvoudige uiterlijk van deze instrumenten is misleidend, want de bouw van een strijkinstrument vraagt om veel kennis en vakmanschap. Van alle instrumenten bezit een viool de meeste mysterie. Wie kent niet de verhalen en enorme bedragen van de bekendste Italiaanse vioolbouwer ‘Stradivarius’.

*Viva fui in sylvis;
Fui dura occisa securi.
Dum vixi, tacui;
Mortua dulce can*

*Ik leefde in de bossen;
Ik werd gedood met een harde bijl.
Zolang ik leefde, zweeg ik;
Nu ik dood ben, zing ik met zachte stem*

Ontwikkeling van de strijkinstrumenten

Het ontstaan van de strijkersfamilie dateert ongeveer uit de tweede helft van de 16e eeuw (precieze datum is niet bekend). In Europa werden echter tijdens de middeleeuwen reeds andere strijkinstrumenten bespeeld. Drie daarvan hadden een beslissende invloed op de ontwikkeling van de vioolfamilie: de rebec, de vedel en de Lira de Braccio.

Sarangi

Het eerste als viool herkenbare instrument verscheen rond 1550. De eigenlijke uitvinder van de viool is niet bekend, wel weten we dat enkele van de oudste violen, altviol en celli het werk zijn van twee Italianen: Gasparo da Solo (1540-1609) en Giovanni Paoli Maggini (1580-ca.1632), beiden afkomstig uit Brescia. Deze instrumenten hadden dikke, vrij losse snaren, die een zachter en doffer geluid gaven dan de moderne instrumenten

De ontwikkeling van de vioolbouw

Ongeveer in dezelfde tijd begon Andrea Amati (1505-1580) zijn beroemde ateliers in Cremona. Zijn werk werd later voortgezet door zijn zoons; zijn kleinzoon Nicola (ac. 1596-1684), was de bekwaamste vakman van de familie. De Amati's verhelderden de toon van de viool en gaven het de bekende vorm. Zij maakten het instrument platter, versmalden de taille, maakten de hoeken scherper, verhoogden de snaarspanning en verbeterde de lak. Nicola Amati's belangrijkste leerling, Antonio Stradivari (ca. 1644-1737), werkte ook in Cremona. In de loop van zijn lange leven heeft hij de ontwerpen van zijn instrumenten enkele malen gewijzigd, maar in 1898 kwam hij tot een model van 35 cm lengte en een breedte van 20 cm. Naar dit basismodel zijn de meeste van zijn beste violen gebouwd. Stradivari had een belangrijke concurrent in Cremona: Guiseppe Guarneri del Gesù (1698-1744).

Omstreeks 1800 hadden de vioolbouwers in de bouw van hun instrumenten verschillende kleine maar belangrijke veranderingen aangebracht. De kam werd hoger, de snaren werden dunner en met een grotere spanning vast gezet om de toon te verbeteren. De zangbalk werd verlengd en versterkt om de grotere spanning te kunnen opvangen, de hals en de toets werden langer – meer achterover gebogen – en bij het schroefkastje versmald om snel vingerspel te vergemakkelijken. Ook werd een kinsteun toegevoegd zodat de bespeler het instrument steviger kon vasthouden. Tegenwoordig worden deze toepassingen in de vioolbouw gebruikt.

De viool

De precieze geschiedenis van de viool is niet echt bekend, maar aangenomen kan worden dat de viool ongeveer stamt uit 1550. Omstreeks het begin van de 17e eeuw werd de viool ook als zelfstandig instrument van belang, want toen werd het opgenomen in de standaardbezetting van de Italiaanse opera-orkesten. Een nog sterker accent kreeg de

viool als orkestinstrument toen in 1626 Louis XIII aan zijn hof een orkest formeerde, dat bekend stond onder de naam ‘Les vingt-quatre violons du Roy’ en later in die eeuw onder leiding van Lully beroemd werd.

In het begin had de viool een doffe, bescheiden toon, als gevolg van het feit dat de snaren dik waren en zeer los aan de klankkast vast zaten. In de 18e en 19e eeuw werden belangrijke technische veranderingen aangebracht, onder invloed van virtuoze componisten als Tartini en Vivaldi. Hun concerten en solosonates vroegen om een vollere, helderder en meer briljante toon. Dit werd o.a. verkregen door het gebruik van dunner snaren en een veel grotere spanning van de snaar om briljante passagewerk mogelijk te maken. Ook het binnenwerk van de klankkast en de toets moesten iets worden veranderd om deze grotere spanning te kunnen verdragen.

Daardoor werd een hoger niveau bereikt, zowel in de wijze van spelen als in de vertolking. De techniek van de linkerhand werd veel uitgebreider, waarbij er nieuwe vingerzettingen werden uitgedacht voor de zeer hoge tonen. In het begin van de 18e eeuw werd het toen gebruikelijk om de viool onder de kin te houden. Voordien werd het instrument tegen de borstkas of het sleutelbeen geplaatst. Later in die eeuw werd de strijkstok verbeterd, deze werd langer, breder en sterker. Zo werd het eenvoudiger om een vloeiende streek te maken, wat bij zangerige muziek zoals bijv. Mozart en Haydn onontbeerlijk was.

De definitieve vorm van de huidige viool ontstond aan het einde van de 18e eeuw. Niccolò Paganini zorgde in de 19e eeuw met zijn uitzonderlijke talent voor een hoogtepunt in virtuoos vioolspel. Paganini was daarnaast ook componist en hij schreef technisch moeilijke en briljante werken, die voor de hedendaagse violist nog steeds een uitdaging en inspiratie zijn.

haranger fiddle

Geschiedenis van het accordeon

Vanaf de vijftiger jaren van de vorige eeuw was het accordeon nog te vinden in de marge van het levenslied en kermisdeun en van dat imago komt het accordeon met moeite af....

Oorspronkelijk stamt de oervorm van het accordeon uit China en wel 3000 vc. Toen werd de muziek uitgevonden door een man die een vogel wilde nadoen op een instrument. Hij gebruikte daarvoor het zg "Reed" principe, wat nu nog voor accordeons wordt gebruikt. Je zou dus kunnen stellen dat het accordeon het oudste muziekinstrument ter wereld is!

In Nederland verschijnt het accordeon in het begin van de 20e eeuw waarschijnlijk vanuit

countrybands ook een accordeon in hun midden.

"Met een accordeon kun je niet in een orkest spelen."

Ook dit vooroordeel is op onzin gebaseerd. Er bestaan vele orkesten, soms wel met meer dan 20 accordeons, maar ook in andere orkesten, bestaande uit verschillende instrumenten, is een accordeon goed in te passen.

"Accordeon is een instrument voor ouderen."

Er bestaan orkesten die voor het grootste deel bestaan uit jongeren, dus mensen onder de 18. Op de muziekschool in Haarlem alleen al spelen misschien wel 80 jongeren accordeon. Ook dit argument kan dus als onzin worden bestempeld.

In feite is het zo dat met een accordeon vrijwel elke muzikale stijl is te spelen. Dit in tegenstelling wat vaak wordt gedacht. Het is dan ook een raadsel waarom het accordeon uit de concertzaal is verdwenen.

Er bestaan vele varianten accordeons onderverdeeld in vier typen: Diatonic, Concertina's, Chromatic en Piano accordeons. Wij beperken ons hier tot de meest bekende: de **Piano** en **Chromatic**.

ling. Zij zijn verkrijgbaar van 12 tot wel 160 bassen maar gangbare typen zijn 80, 96 en 120 bas.

Omdat dit type gemakkelijker te bespelen is zijn ze populairder dan de Chromatic of "knopaccordeon".

Dit type is makkelijker te bespelen maar moeilijker om te leren. Het heeft ook veel meer mogelijkheden. Heeft een pianoaccordeon een bereik van 2½ tot 3½ octaaf, een 120 bas knopaccordeon heeft een bereik van 5½ octaaf. Ze zijn er van 3 tot wel 6 rijen knoppen. In Nederland wordt meest met 5 rijen knoppen gespeeld, waarbij de 2 binnenste rijen gekoppeld zijn aan de 2 buitenste. Dit om de vingers meer mogelijkheden te geven. Op een knopaccordeon kunnen moeilijke klassieke stukken worden gespeeld die op een pianoaccordeon niet of nauwelijks mogelijk zijn.

De knopaccordeon is waarschijnlijk het meest populair in Rusland waar hij Bayan wordt genoemd.

De meest bekende accordeons komen uit Italië, maar ook uit Frankrijk komen schitterende instrumenten. In China worden waarschijnlijk de meeste accordeons gebouwd, het instrument is daar populairder dan waar ook ter wereld. In 1996 kende China meer dan 300.000 accordeon studenten! Jaarlijks worden er meer dan 30.000 nieuwe instrumenten verkocht. Duitsland kent enkele fabrieken en ook in Rusland worden vele goede accordeons gebouwd.

Een accordeon is niet een goedkoop instrument door het vele handwerk en de vele onderdelen. Knopaccordeons zijn gecompliceerder en daardoor duurder dan pianoaccordeons. Prijzen variëren tussen de 2 en 12.000 euro. Een goed instrument voor persoonlijk gebruik zit daar ergens tussenin. In Nederland zijn er speciaalzaken waar men naast nieuwe ook uitstekende gebruikte accordeons kan kopen.

Er bestaan ook vele moppen over accordeons. Hieronder een bloemlezing:

Wat is het verschil tussen een accordeon en een kat?

Alleen de prijs, ze maken hetzelfde geluid als je er in knijpt.

Wat is het verschil tussen een accordeon en een trampoline?

Als je op een trampoline gaat springen doe je eerst je schoenen uit.

Wat hebben een echte muzikliefhebber en een accordeonist gemeenschappelijk?

Absoluut niets.

Wat is de definitie van een gentleman?

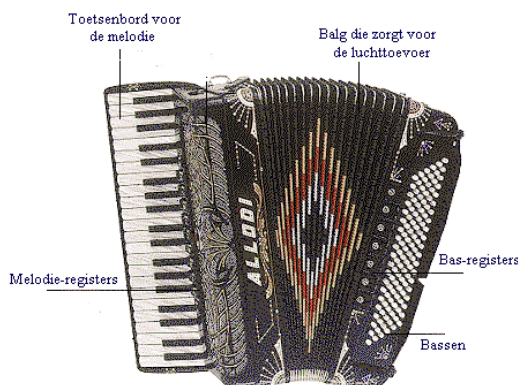
Iemand die accordeon kan spelen maar het niet doet.

Wat is het verschil tussen een accordeonist en een terrorist?

Terroristen hebben sympathisanten

Wat is de overeenkomst tussen een lange rechtzaak en een slechte accordeonist?

Een diepe zucht van opluchting als het afgelopen is.

Duitsland. Aanvankelijk in het oosten gespeeld en dan met name de Achterhoek, wat een geschiedenis kende van zeer goede diatonische harmonica spelers. In korte tijd werd het instrument zeer populair in ons land en kenden wij enkele zeer goede spelers, ook in de Jazz: Matt Matthews en Johnny Meijer. Nederlandse accordeonisten waren ook zeer bedreven in de Franse Musette stijl. De bekendste daarvan was zonder twijfel Harry Mooten, die het zichzelf had geleerd.

Arie Maasland (1908-1980), beter bekend als Malando, specialiseerde zich in Latijns Amerikaanse muziek met zijn tango orkest. Hij werd beroemd door zijn compositie "Olé Guapa" (1937).

Eén der meest bekende accordeonisten is wel John Woodhouse, die vele albums uitbracht.

Er zijn nogal wat vooroordelen met betrekking tot het accordeon:

"Op een accordeon wordt alleen maar volksmuziek of smartlap gespeeld, maar geen klassiek of pop."

Dit is een veelgehoord vooroordeel, aangewakkerd door 'sterren' als De Kermisklanten of de stereotype Franse straatartiest die chansons speelt onder de Eiffeltoren in Parijs. Maar het tegendeel is waar. Er zijn vele accordeonisten die nog nooit een franse chanson hebben gespeeld op de accordeon, laat staan smartlappen. Daarentegen spelen zij tal van popsongs, zowel van nu (bijvoorbeeld 'My heart will go on' van Celine Dion) als van iets langer geleden (bijv. 'Hello' van Lionel Richie). Ook klassieke muziek is perfect op accordeon te spelen (bijv. werken van Bach). Ook hebben steeds meer pop-en

In 1852 werd voor het eerst in Parijs een pianoklavier gemonteerd op een accordeon. Na 1910 kwam dit type tot volle ontwikke-

Frans "Taco" Kirkels, Dixie Aces

Muziekinstrumenten

Chordofonen ofwel snaarinstrumenten

Chordofonen zijn instrumenten, waarbij het geluid wordt geproduceerd door de trilling van een snaar: "chordo" betekent snaar en "foné" betekent klank.

Deze groep is beter bekend onder de naam: snaarinstrumenten.

Ze worden ingedeeld naar de wijze waarop de snaar in trilling wordt gebracht:

getokkeld
gestreken
aangeslagen

Er zijn 5 basistypen:

bogen
lieren
harpen
luiten
citera's

De oudste en eenvoudigste van deze instrumenten is de muziekboog die in Afrika en op het Amerikaanse continent nog regelmatig voorkomt. Harpen en lieren werden zo'n 5000 jaar geleden voor het eerst bespeeld in het Oude Egypte. Getokkelde luiten behoren tot de meest populaire van alle volksinstrumenten. De strijkstok werd voor het eerst in de 10e eeuw bij de luit toegepast, en uit deze eerste strijkluiten is de moderne vioolfamilie voortgekomen. Citera's tref je aan in zeer veel verschillende stijlen.

Muziekbogen:

Dit zijn de eenvoudigste van alle snaarinstrumenten en worden het meest in Afrika, Amerika en Azië gevonden. Ze hebben zich waarschijnlijk ontwikkeld uit de boog van de jager.

De eenvoudigste bogen bevatten een enkele snaar die aan beide uiteinden van een buigbare stok zijn bevestigd. De snaar kan tot trillen worden gebracht door het tokkelen met de vinger of met een plectrum, door het slaan met een stok of het strijken met een kleine boog. Een voorbeeld hiervan is de berimbau.

Lieren:

De lier is een snaarinstrument met 4 zijden, dat bestaat uit een klankkast, twee armen en een dwarsbalk. De snaren zijn bevestigd op de voorkant van de klankkast en lopen over een kam naar de dwarsbalk.

Het instrument was in het Oude Egypte populair en het komt ook regelmatig voor op afbeeldingen uit de kunst van het Oude Griekenland. Lieren waren in Europa al in de middeleeuwen bekend, maar zijn later geheel van het toneel verdwenen. In Afrika worden lieren nog steeds gebruikt, meestal om het zingen tijdens religieuze festiviteiten en magische rituelen te begeleiden.

De snaren van een lier worden in trilling gebracht door het tokkelen met de vingers.

Harpen:

De harp is een snaarinstrument, waarvan de snaren in schuine richting van de klankkast naar de hals van het instrument lopen. Harpen waren reeds in 3000 v. Chr. bekend in Egypte. Ze hadden toen een wat andere vorm (boogharp).

De moderne harp is een vast lid van het symfonieorkest. Het toonbereik is het grootste van alle orkestinstrumenten. De belangstelling voor de harp als orkestinstrument werd in de 19e eeuw ontwikkeld.

De snaren van een harp worden in trilling gebracht door het tokkelen met de vingers.

Harpen waren reeds in 3000 v. Chr. bekend in Egypte en Soemerïe. Dit waren boogharpen. Hoekharpen waren een latere ontwikkeling, die waarschijnlijk ontstond in Perzië (nu Iran) en tegen het jaar 2000 v. Chr. ook in Egypte bekend was geworden. Lijstharpen ontwikkelden zich gedurende de middeleeuwen in Europa.

De Europese harp uit de middeleeuwen had het nadeel maar in één toonladder te kunnen worden gestemd. Als er verhogingen of verlagingen nodig waren, moest de harpist onder het spelen met de vingers op een snaar drukken; een onhandige methode. Pas in 1810 werd een bevredigende oplossing gevonden door middel van het dubbelwerkende pedaal. Deze door Sébastien Erard (1752-1831) gevonden methode wordt nog steeds bij de moderne harp toegepast. Dit dubbelpedaal-mechanisme biedt de speler de mogelijkheid om de tonen van de snaren met een halve of een hele toon te verhogen.

De moderne orkestharp heeft 7 pedalen. Deze harp is een vast lid van het symfonieorkest. Het toonbereik is het grootste van alle orkestinstrumenten (6 1/5 octaaf).

De eerste oorspronkelijke composities voor harp ontstonden in het begin van de 17e eeuw in Italië. In de 18e eeuw hebben o.a. Händel en Haydn werken voor de harp geschreven.

De belangstelling voor de harp als orkestinstrument werd in de 19e eeuw ontwikkeld door componisten als Wagner (al zijn opera's) en Tsjajkovsky (de balletten). Ook G. Bizet gebruikt in zijn opera Carmen de harp.

In de impressionistische muziek komt de harp veel voor (Debussy en Ravel). Ook in de 20e eeuw werd muziek voor de harp geschreven (P.Hindemith en F. Martin).

Luiten

Alle luiten hebben een klankkast en een hals, en dragen snaren die lopen van dichtbij de onderkant van de klankkast langs de volle lengte naar de bovenkant van de hals. Al deze instrumenten hebben dus een hals waarover de snaren gespannen worden. De

toonhoogte wordt bepaald door de plek waar je de snaar indrukt. Er zijn veel verschillende instrumenten die bij deze groep horen, de belangrijkste verschillen zijn:

Grootte en vorm van de klankkast

Lengte van de hals

Aantal snaren

Wel of geen frets:

Je hebt fretloze instrumenten (zoals de viool), waar je op elke plek de snaar kunt verkorten door je vinger erop te plaatsen. Maar je hebt ook gefrette instrumenten (zoals de gitaar). Hier is de hals d.m.v. frets (dit zijn dwars over de hals lopende metalen richels) verdeeld in vakjes. Op dit soort instrumenten moet je een snaar indrukken tussen de frets.

De snaren van deze groep instrumenten worden in trilling gebracht door het tokkelen met de vingers of met een plectrum (dit is een schijfje van kunststof, vroeger ivoor) of door het strijken met een strijkstok.

Tokkelinstrumenten zijn: gitaar, mandoline, ukulele, banjo, Renaissance-luiten, balalaika (Rusland), sitar (India), pipa (China), bouzouki (Griekenland), saz (Turkije).

Strijkinstrumenten zijn: viool, altviool, cello, contrabas, vedel.

Citera's

De citera's vormen een groep van instrumenten waar de snaren horizontaal, over de gehele lengte van een klankbord gespannen zijn. De snaren van deze groep instrumenten worden in trilling gebracht door het tokkelen met de vingers of met een plectrum (koto - Japan).

Ook kunnen de snaren aangeslagen worden met hamertjes (cymbalom - Hongarije). Een aparte groep binnen de citera's vormen de toetsinstrumenten.

Hiervan is het klavecimbel het grootste en belangrijkste toetsinstrument met getokkelde snaren. Door een toets in te drukken, tokkelt een kleine pen de snaar. Het heldere, zuivere geluid maakte van het klavecimbel een populair solo-instrument dat ook zeer geliefd was bij de componisten uit de 17e en 18e eeuw. De piano is het meest populaire aangeslagen toetsinstrument. Door een toets in te drukken slaat een hamertje, met een vilten kop, tegen een snaar.

